

Nya jakttider

Den 1 juli 2021 trädde nya jakttider i kraft genom en ändring i jaktförordningen (SFS 2021:334). Arbetet med att ta fram de nya tiderna påbörjades 2019. Initialt var de ämnade att träda i kraft vid halvårsskiftet 2020, men av olika anledningar drog beslutet ut på tiden. Huvudman för förarbetet var Naturvårdsverket (NV) och i en första runda erbjöds många, både myndigheter, föreningar och allmänhet, att inkomma med synpunkter. I senare skeden var remissinstanserna färre och en av dem var SOF BirdLife Sverige.

Kenneth Bengtsson

SkOF var således inte en officiell remissinstans under de senare skedena, men vi skickade ändå in våra synpunkter. SkOF hade dessutom en kontinuerlig dialog med BirdLife Sverige och därför vet vi att våra synpunkter nådde fram.

Naturvårdsverkets slututlåtande var klart under sommaren 2020 och då gick det till regeringen för beslut. Här blev det dock tillfälligt stopp och en ny remissomgång utfärdades av Näringsdepartementet. Efter denna omgång gjordes en hel del förändringar i Naturvårdsverkets slututlåtande. Regeringen utfärdade det (nästan) slutgiltiga beslutet 6 maj 2021 och förordningen gällde från och med jaktåret 2021–22 (1 juli).

Vadå "nästan" i stycket ovan? Jo, i ett tilläggsbeslut daterat 17 juni 2021 justerades de nya jakttiderna för två arter ripa samt ejder. Se vidare under respektive art nedan.

Hur blev det då? Jo som väntat både vatten och vin. En del positiva beslut blev det med t.ex. fredning av flera arter och några som slapp ny- eller återinförda jakttider. Det blev också en positiv förändring i skyddsjaksregelverket gällande flera få-

gelarter i trädgårdar som i förra skrivningen var lovliga att döda om de "kunde" orsaka skada. Denna paragraf stred vi hårt mot och nu finns dessa arter i ett annat stycke, där villkoren för skyddsjakt är mer preciserade. Mer om detta i slutet av texten.

Men allt var givetvis inte positivt – fortsatt jakt på rödlistade arter som blåsänd, kricka och gråtrut samt införandet av skyddsjakt på sångsvan och trana är sådana exempel. Vi går igenom alla arter som berörs av någon form av allmän jakt eller skyddsjakt och ger våra kommentarer. När det gäller skyddsjakt så handlar dessa om sådan "på enskilds initiativ". Det betyder att markägare eller den med jakträtt själv får avgöra om skyddsjakt är tillåten enligt de skrivningar som finns i regelverket. Någon ansökan om tillstånd behövs alltså inte. Genomgången (de angivna tiderna) gäller för skånska förhållanden. För detaljer: Googla SFS 2021:334.

Först dock några ord om arter som föreslogs i ett tidigt skede av beredningen men avfärdades. Allmän jakttid föreslogs av vissa för årta, skedand och svärta (samt ekorre och hermelin!). Skyddsjakt på enskilds initiativ föreslogs för gråhäger,

duvhök och sparvhök. Dessa förslag avfärdades alltså tidigt under beredningen. Ny jakttid på snatterand och återinförd sådan på enkelbeckasin diskuterades däremot längre i processen, men till slut blev resultatet fortsatt fredning.

Vi vill också uppmärksamma att jakt på änder och gäss nu är begränsad till en timma före och en timma efter solens upp- och nedgång. Tidigare gällde dygnet runt. Men för övriga jaktbara arter är det alltså fortfarande möjligt att bedriva jakt även i mörker. Mörker torde vara ordet.

Storskarv. Arten är listad i fågeldirektivets bilaga 2, och det är därmed inte möjligt att jaga arten under allmän jakttid. Men skydds jakt har de olika länderna rätt att bevilja och sådana har också funnits tidigare i Sverige. I det nya skydds jaktregelverket får storskarv jagas "för att förebygga skada, dock inte närmare än 300 meter från boplatz för skarv, havsörn eller fiskgjuse, vid fasta och rörliga fiske-redskap (inte handredskap) samt inom

ett avstånd av 300 meter från sådana redskap". Nytt är att dessa skydds jakter nu får ske på enskilds initiativ.

Sångsvan. Nyinförd möjlighet till skydds jakt på enskilds initiativ 1 oktober–31 mars på sångsvanar som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda och om det behövs för att förebygga skada. SkOFs förslag om att i första hand rikta skydds jakten mot ungfåglar beaktades inte.

Sädgås. Tidigare allmän jakttid i Skåne och Blekinge är nu borttagen. Dock är arten möjlig att skydds jaga i Skåne och Blekinge 21 april–20 februari, vilket måste anses som ett mycket generöst och för arten farligt tidsspann.

Bläsgås. Ny allmän jakttid 1 oktober–31 januari är en förlängning med januari. Allmän jakt är begränsad till Skåne. Möjlighet till skydds jakt vid flygplatser året om.

Grågås. Ny allmän jakttid 11 augusti–31 januari är en förlängning med januari. Möjlighet till skydds jakt året om kvarstår.

Den allmänna jakttiden på sädgås är nu avskaffad. Foto: Mikael Arinder.

Kanadagås. Ny allmän jakttid 11 augusti–31 januari på denna inplanterade art är en förlängning med januariuari. Möjlighet till skyddsjakt året om kvarstår.

Vitkindad gås. Möjlighet till skyddsjakt på enskilda initiativ året om införs. Tidigare var denna möjlighet begränsad till perioden 21 augusti–15 november.

Bläsand. Arten är idag listad som sårbar (VU) och NV föreslog fredning från allmän jakt i sitt slutförslag. Regeringsbeslutet blev dock oförändrad jakttid, d.v.s. 21 augusti–31 december. Den bibehållna jakttiden strider enligt oss mot Fågeldirektivets artikel 7, punkt 1 (se Faktaruta).

Snatteand. NV föreslog i sitt slutförslag införande av allmän jakttid 21 augusti–31 december. Regeringsbeslutet innebär dock fortsatt fredning.

Kricka. Arten är idag listad som sårbar (VU) och NV föreslog fredning från allmän jakt i sitt slutförslag. Regeringsbeslutet blev dock oförändrad jakttid, dvs. 21 augusti–31 december. Den bibehållna jakttiden

strider enligt oss mot Fågeldirektivets artikel 7, punkt 1 (se Faktaruta).

Gräsand. Oförändrad jakttid 21 augusti–31 december.

Vigg. Oförändrad jakttid 21 augusti–31 januari.

Ejder. Regeringsbeslutet 6 maj 2021 innebär en oförändrad jakttid 21 augusti–31 januari. Detta för en art som är listad som sårbar (VU) och som minskat starkt längs de svenska kusterna. Inte ens honorna var fredade i regeringens beslut. Här talade vi faktiskt om en skandal. I NV:s slutförslag föreslogs fredning från allmän jakt, men regeringsbeslutet blev alltså det motsatta. Men beslutet väckte berättigad kritik och i ett tilläggsbeslut daterat 17 juni 2021 backade regeringen. Jakten stred bl.a. mot Fågeldirektivets artikel 7, punkt 1. Det nya beslutet innebär att jakt på ejder tills vidare ska upphöra. Arten blev således plötsligt totalfredad, allt enligt NV:s ursprungliga förslag. Beslutet motiverades enligt följande:

Jakten på ejder skall tills vidare upphöra. Foto: P-G Bentz.

Alfågeln är numera totalfredad. Foto: Mikael Arinder.

”Ejderpopulationen har minskat kraftigt under senare år. Som en följd av Sveriges internationella åtagande behöver det finnas en åtgärdsplan som möjliggör en adaptiv jaktförvaltning av arten. En sådan plan håller på att tas fram, men regeringen anser att jakten bör upphöra i avvaktan på att en beslutad åtgärdsplan och förvaltningsplan finns på plats. Ejderpopulationens minskning är oroande. Regeringen är samtidigt medveten om att ejderjakt bedrivits under lång tid och har ett kulturellt värde, framför allt i den svenska skärgårdsmiljön. Regeringen har därför för avsikt att återigen tillåta jakt på ejder när det finns en beslutad åtgärdsplan som möjliggör detta, säger landsbygdsminister Jennie Nilsson”.

Alfågel. Allmän jakttid slopad. Arten är numera totalfredad.

Sjörorre. Ny jakttid 21 september–31 januari. Tidigare jaktstart var 21 augusti.

Knipa. Oförändrad jakttid 21 augusti–31 januari.

Småskrake. Allmän jakttid slopad. Arten är numera totalfredad.

Storskrake. Oförändrad jakttid 21 augusti–31 januari.

Järpe. Fortsatt totalfredad i Skåne.

Ripor. Inga skånska arter precis men upplysningsvis kan nämnas att jakttiden för de båda arterna kortades med en månad på våren i de nordligaste länen. Ny jakttid blev 25 augusti–15 februari. Men även här backade regeringen i sitt tilläggsbeslut 17 juni. Jakttiden förlängdes med en månad i några län och allt var ungefär som förr igen.

Orre och tjäder. Endast jakttid på tuppar och oförändrad sådan i Skåne. Alltså fortfarande 1–15 september samt 1–31 januari.

Rapphöna. Jakttiden utökad med november, och blir nu 16 september–30 november. Känns märkligt eftersom de vilda rapphönsen minskat starkt.

Fasan. Oförändrad jakttid 1 oktober–31 januari på denna inplanterade art.

Trana. Nyinförd möjlighet till skyddsjakt på enskilda initiativ. Tranor som uppträder i flock om minst fem individer får jagas vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada den 1 augusti–30 september samt 1 april–30 maj. Hur många vill utnyttja denna rätt?

Enkelbeckasin. Fortsatt fredad från jakt. Under beredningen framfördes önskemål om återinförd allmän jakt, men så blev det alltså inte.

Morkulla. Något senarelagd jaktstart, men utökad med december. Ny jakttid 11 september–31 december. De morkullor vi har kvar hos oss i december satsar på övervintring och lever ofta under kärva förhållanden. Arten borde inte vara jaktbar alls och definitivt inte i december.

Skrattmå. Fortsatt fredad, men möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Fiskmå. Jaktstarten senareläggs med tio dagar och mars månad utgår. Ny jakttid 11 augusti–28 februari. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Gråtrut. Arten är idag listad som sårbar (VU) och NV föreslog slopad jakttid i sitt slutförslag. Regeringsbeslutet blev dock oförändrad jakttid 1 augusti–31 mars. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår. Gråtruten är rödlistad och klassas av NV som en sårbar art. Enligt *SLU Artdatabanken* har arten minskat med 20–30 % under de senaste tio åren. Minskningen beräknas fortsätta. Den bibehållna jakttiden strider enligt oss mot Fågeldirektivets artikel 7, punkt 1 (se Faktaruta).

Havstrut. Arten är idag listad som sårbar och NV:s förslag om fredning fann gehör i regeringsbeslutet. Allmän jakttid är alltså avskaffad. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår dock.

Ringduva. Den tidiga jaktstarten i Skåne bibehålls men januari och februari tas bort. Ny jakttid är därmed 16 augusti–31 december. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår också. Eftersom ringduvorna har en lång och utdragen häckningstid infaller jaktstarten medan häckningar pågår för fullt. Beslutet bör därför strida mot Fågeldirektivet (se Faktaruta).

Koltrast. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Björktrast. Allmän jakttid antligen borttagen. All småfågeljakt är därmed förbjuden i Sverige. I NV:s slutförslag rekommenderades fortsatt jakt, men regeringsbeslutet blev alltså fredning. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår dock.

Nötskrika. Jakttiden kortas något i båda ändarna, från 16 juli–31 mars till 21 augusti–10 mars. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Skata. I NV:s slutförslag rekommenderades jakttiden till 11 augusti–10 januari, alltså en väsentligt kortad jakttid. Men regeringsbeslutet blev 1 juli–15 april, alltså oförändrad jakttid. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår också. Skatan påbörjar sin häckning betydligt tidigare än 15 april, åtminstone i södra Sverige. Den bibehållna jakttiden, t.o.m. 15 april, inbegriper således delar av häckningssäsongen och strider därmed mot Fågeldirektivets artikel 7, punkt 4, stycke 2 (se Faktaruta).

Kaja. I NV:s slutförslag rekommenderades jakttiden till 1 augusti–20 februari. Men regeringsbeslutet blev oförändrad jakttid 1 juli–15 april. Möjlighet till skyddsjakt under vissa omständigheter året om kvarstår också. Kajungarna lämnar i södra Sverige normalt boet under första halvan av juni. Längre norrut torde

Regeringen beslutade att freda björktrasten. Foto: P-G Bentz.

ungarna lämna boet senare. Jakttiden, från 1 juli, infaller således till viss del under uppfödningssäsongen och strider därmed mot Fågeldirektivets artikel 7, punkt 4, stycke 2 (se Faktaruta). Även det kvarstående sena jaktslutet 15 april inbegriper delar av häckningstiden för arten. NV:s förslag var betydligt klokare och även i samförstånd med Fågeldirektivet.

Råka. Allmän jakttid på arten är som tidigare begränsad till Hallands och Skånes län. Den nya jakttiden 21 juli–31 januari innebär en viss tidigareläggning, men också en månad kortare på vårvintern. Förr gällde 1 augusti–28 februari. Möjlighet till skydds jakt under vissa omständigheter året om kvarstår. Det riktigt positiva beslutet var att den förra paragrafen 7 i skydds jaksregelverket, som tillät skydds jakt på årsungar 10 maj–10 juni, nu är borttagen. Denna paragraf har missbrukats rejält under

många år och av många betraktats som allmän jakttid. SkOF har kämpat hårt och länge för att få bort denna paragraf och vi mottog beslutet med tacksamhet.

Kråka. I NV:s slutförslag rekommenderades jakttiden till 1 augusti–20 februari. Men regeringsbeslutet blev oförändrad jakttid 1 juli–15 april. Möjlighet till skydds jakt under vissa omständigheter året om kvarstår också. I Skåne och säkert också i delar av övriga södra Sverige ruvar kråkorna i början av april. Jakttiden beslutad av regeringen inbegriper alltså delar av häckningstiden och strider därmed mot Fågeldirektivets artikel 7, punkt 4, stycke 2 (se Faktaruta).

Korp. Möjlighet till skydds jakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Stare. Möjlighet till skydds jakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Gråsparv. Möjlighet till skydds jakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Möjligheten till skydds jakt på pilfink finns kvar.

Foto: P-G Bentz.

Pilfink. Möjlighet till skydds jakt under vissa omständigheter året om kvarstår.

Slutligen några ord om justeringen av skydds jaktsmöjligheter "på gård eller i trädgård". Tidigare fanns arterna kråka, råka, kaja, skata, stadsduva, björktrast, gråsparv och pilfink, tillsammans med åtskilliga däggdjur, med i den punkt som gav rätt att året om döda dessa djur om de kunde ("kan" stod det) orsaka skada eller annan olägenhet. Ordet "kan" var nyckelordet och vi fann det oerhört luddigt. Alla levande varelser kan teoretiskt orsaka skada och vi menade att åtminstone visst fog för dessa skador måste finnas. Vi fick rätt och nu är de nämnda fågelarterna flyttade till nästa stycke där villkoren för skydds jakten preciseras bättre. I detta stycke ingår även fågelarterna korp, havstrut, gråtrut, fiskmås och skratmås.

Kenneth Bengtsson

kennethbengtsson53@gmail.com

Faktaruta: Fågeldirektivet artikel 7

1. De arter som anges i bilaga II får med hänsyn tagen till deras populationsnivå, geografiska spridning och reproduktion inom gemenskapen jagas i enlighet med nationell lagstiftning. Medlemsstaterna ska säkerställa att jakten på dessa arter inte äventyrar ansträngningarna att bevara arterna i deras utbredningsområde.
2. De arter som anges i bilaga II del A får jagas i det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv.
3. De arter som anges i bilaga II del B får endast jagas i de medlemsstater beträffande vilka detta markerats i den bilagan.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att jakt, även falkenering om sådan bedrivs, som äger rum i enlighet med gällande nationella bestämmelser, överensstämmer med principerna om ett förnuftigt utnyttjande och en ekologiskt balanserad kontroll av de berörda fågelarterna och är förenlig med de åtgärder som vidtas enligt artikel 2 med avseende på populationen av dessa arter, särskilt flyttfåglar.

De ska särskilt se till att de arter på vilka jaktlagstiftning tillämpas inte jagas under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier.

Beträffande flyttfåglar ska medlemsstaterna särskilt se till att de arter som berörs av jaktbestämmelser inte jagas under häckningen eller under återvändandet till häckningsplatserna.